

אליהו הנביא, פלייבק, בית מרחץ רומי ומעיינות - וזה רק חלק מחוויית טיולי המרכז השנה

הבוגרים מטיילים בכמל

ארבעה טיולים, אחד בכל יום לימודים בו פועל המרכז, במהלך שבוע אחד של נובמבר. הטיול הראשון שיצא, מטבע הדברים אל טבע הדברים, היה זה של השכבה הבוגרת שלומדת בימי ראשון. תלמידי כיתות ז'-ט' יצאו לטיול טבע בכרמל. מסלול ההליכה החל בדליית אל-כרמל, והמשיך דרך השביל היורד ל'חרבת כרך' ומשם למנזר המוחרקה. ההולכים נהנו מיום יפה ומזג אוויר נעים, והדרך עברה בשיחות ומפגשים חברתיים משעשעים. אחד מהם היה אפילו מעגל תפילה לגשם בקרחת היער.

מרווה שמואלי, אחראית הטיולים: "בחרבת כרך סיפרנו לתלמידים על המקום. מדובר בחורבה עתיקה מהתקופה הרומית-ביזנטית, ששימשה כנראה כפר יהודי מאותה תקופה.

ישבו בה אלה שעלו להתיישב בכרמל הסלעי, בתקופה של שפל כלכלי ששרר בארץ בעת ההיא. כאן, למרות התנאים הקשים, היה יתרון של ריחוק מעיני השליטים, וגובי המיסים. בעקבות המחסור באדמות קלות לעיבוד התפתחה במקום חקלאות זיתים וענבים, ובחורבה על הגבעה יש שרידי בתי בד, וגתות, מבנים ומערות קבורה."

במנזר המוחרקה (דיר אל מוחרקה - מנזר השריפה, א.ד.) בפסגת הכרמל מכיוון דרום מזרח, 474 מ' מעל פני הים נכנסו המטיילים לתצפית והתרשמו מן האתר היפה.

מרווה: "זהו מנזר כרמליטי שנבנה בשנת 1867. הנזירים שלו שהגיעו מאירופה, ראו באליהו הנביא מודל לחיי נזירות, לקנאות דתית ולמסירות טוטאלית לאל. לכן הם רכשו את האדמות בקרן הכרמל להקמת כנסייה ומנזר."

בחדר המנזר המטופחת והיפה ישבו המטיילים וצפו בהצגה של קורס תיאטרון פלייבק בהנחיית איילת מלמד יעיש. ההצגה עסקה במבחן הדלקת האש בהשתתפות אליהו ונביאי הבעל שנערך על פי סיפורי המקרא, לפני כ-2000 שנה סמוך לאתר. סופם של נביאי הבעל בסיפור ידוע... באמצעות המיצג ניתן היה להסביר גם את הקדושה שמייחסים נוצרים שמקדשים גם הם את נביאי התנ"ך למקום. אח"כ קיימו המשתתפים דיון על מעשיו של אליהו, וגם על תגובתו הנוזפת של אלוהים למעשה בסיפור.

איילת מלמד-יעיש

בהמשך סיפרה **לוטם קמינסקי** על המקרה הידוע של הנזיר היהודי-כרמליטי, האח דניאל. היהודי ששרד את השואה, התנצר במהלך המלחמה וסיפורו מתאר את אחת הדילמות המורכבות שהגיעו לפתחו של בג"צ. בשנת 1962 נדרש בג"צ להכריע בשאלה האם ניתן לרשום את האח דניאל כיהודי החי בישראל למרות דתו הנוצרית. בדיון שהתקיים הוצגו עמדותיהם השונות של השופטים.

לוטם שהיא גם מורה לפילוסופיה ולמחשבת ישראל, הסבירה מדוע בחרה בסיפור חשוב זה: "הסיפור של האח דניאל מעלה תודעה של זהות יהודית מפוצלת, שאינה נוכחת בדרך כלל ביום יום שלנו - והיא השאלה האם היהדות היא דת או לאום. אם בכל מדינה אחרת אדם יכול להשתייך לכל דת שירצה, ועדיין להיות חלק מהלאום, כלומר, להיות יהודי צרפתי או נוצרי צרפתי, הרי שבמדינת ישראל האפשרות הזו כמעט ואיננה קיימת. זאת בשל הזהות הכמעט מוחלטת בין הדת והלאום. בטיול, התלמידים מאד התעניינו בסיפור, והעלו טיעונים שונים מדוע צריך היה או לא צריך היה להיענות לבקשתו של האח דניאל. מכאן הדיון המשיך לסיבות שמייחדות את מדינת ישראל בתחום זה. הדיונים עם התלמידים היו מרתקים."

פסל אליהו הנביא במוחרקה תצלום: תמר הירדני, ויקיפדיה

המורה, **עינב שגיב** שותפה לרשמיה של לוטם: "מאד אהבתי את הדרך בה לוטם העלתה לדיון את שאלת הזהות היהודית. זה היה דיון של 'בין לאום לדת' שהתקיים בחצר מנזר כרמליטי פסטוראלי. אחרי ששמעו את הסיפור המרתק על חייו של האח דניאל, הילדים השתתפו והפכו את הדיון לחוויה מרחיבת דעות". הטיול הסתיים בהתרשמות מן הפסל הגדול והמרשים של אליהו הנביא (שהוא למעשה הפסל השני שנבנה במקום. הפסל המקורי שונה מאוד בצורתו והועבר לנצרת לפני שנים, א.ד.). אח"כ בתצפית נהדרת מגג המנזר.

הטיול לרמת הנדיב

בימים ג', ד' ו- ה' טיילו שכבות ד', ה', ו- ו' (נא להיות מרוכזים...) ברמת הנדיב סמוך לזיכרון יעקב, מקום שחביב על המרכז כבר שנים רבות. כל שכבה הלכה במסלול אחר, והתנהלה לפי תוכנית אחרת. כיתות ד' טיילו בגנים ובאחוזת הקבר כשהם פותרים חידונים, שומעים סיפורים ומשתתפים במשחקים שונים במהלך הדרך. הם גם צפו בסרט על פועלו של הברון רוטשילד, תרומתו להתיישבות בארץ ישראל, הבאת עצמותיו למדינת ישראל, וכן הקמת גני הנדיב ופארק הטבע הסמוך לזכרון.

הדס בר תנא, מורה לספרות וספרים: "זכינו ביום שמשי וחמים. כשנכנסנו, הגנים היו שקטים אך עם התקדמות הסיוור הגן התמלא, אם כי לא המה. הקבוצות זרמו בהרמוניה מגן לגן, המפלים, חלקת הקבר, גן השושנים, גן הריחות כשבתוך מבחר עצים מכל העולם. בגן המפלים זכינו לראות את הים ולהקת שקנאים עיטרה את השמים בלבן שחור מתחלף. אלון נגרי חד חידות לילדים בנושא ישובים בארץ. הילדים נהנו מאד, ותרגלו אגב כך קריאת מפה.

אבא של אחד התלמידים אמר לי בתום הטיול שהוא מופתע מהרוגע, הנעימות, הידע, והחברות. זה מילא אותי גאוה במרכז". הדס ציינה שצריך להכיר בחשיבות כל העושים במלאכה. "שוב תודה רבה רבה לדנה שליוותה, ודאגה מאוד לתיק שנשכת, טרחה ומצאה לבסוף את

מנסים לזהות בגן הריחות

האבידה, למרווה שארגנה, ללוטם שתיאמה, לורדית שראתה כל תלמיד ותלמידה, ולשושי שפיקחה". כיתות ה' יצאו ללמוד את מסלולי גני הנדיב בצורה עצמאית, בקבוצות קטנות, תוך כדי שהם משחקים 'מצא את המטמון' במסלולים שונים בגנים.

ניתן לדווח בשמחה כי הם פתרו את החידון בהצלחה רבה ומצאו את כל התחנות במסלול. כיתות ו' יצאו לפארק הטבע של רמת הנדיב, לטיול רגלי בטבע. הם סיירו במסלול לעין צור, שהוא מעיין נובע עליו הוקמה ניקבה רומית יפה, ובבריכות קטנות סמוכות לבית המרחץ הרומי. **מרווה:** "שכשכנו רגליים בבריכה, הלכנו בתוך הניקבה, בילינו בנעימים, ולסיום נסענו לאורנים כולנו והאווירה היתה נהדרת. כל הטיולים היו מוצלחים ונעימים והילדים שיתפו פעולה בצורה נהדרת בכל הפעילויות".

מצא את המטמון

גיבוש חברתי

חלק ממטרות הטיולים הם גיבוש חברתי. לדברי יועצת המרכז, **דנה קלע**, הפעם היה חשוב בעיקר גיבוש השכבה הצעירה, והיא נשמעה מרוצה בסופם: "שכבת ז' מורכבת מתלמידים שהיו פזורים בשנה שעברה בימים שונים. השנה הם נפגשים לראשונה ומתאחדים בימי ראשון, ביום של החטיבה. הטיול היה הזדמנות נוספת להכיר, להתחבר בזמן גמיש, ואחר מהשגרה של יום הלימודים באורנים. אני בהחלט ראיתי את החיבורים והחיוכים החדשים שנוצרו בסוף היום".

הדר, נילי, שירה ואיילה

עינב זיהתה אף היא הצלחות במישור זה: "אני מאד אוהבת לטייל, ונהייתי מההליכה המשותפת בחיק הטבע. היה יום מקסים, עם מזג אוויר מצוין ואווירה נהדרת של חברותא. הילדים הלכו בקצב טוב ושמעתי סביבי שיחות נחמדות. במיוחד נהייתי לראות חברויות נרקמות בין תלמידים שבשגרה אולי לא היו מתקרבים זו אל זו. ואילו בטיול, כשנדרשה מעט עזרה הדדית, ונפתחו האוזניים לפטופטי חולין - נפתח גם הלב! זה היופי בטיולים שלנו".